

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Bohumíra Žídka „Liberální kritika a reformy sociálního státu na příkladu chilské penzijní reformy“

Posuzuji diplomovou práci, jejíž žánr není rozhodně obvyklý. Pohybuje se na pomezí politické filozofie, popisu několika důchodových reforem na národní úrovni s pokusem o jejich vyhodnocení v poli různých politicko-filozofických proudů (ideologií) na pozadí kvalitativní interpretace rozhovorů se sedmi českými odborníky, které autor zařadil do kategorie liberálů.

Práci budu samozřejmě posuzovat z pohledu oboru veřejné a sociální politiky, na jehož půdě je obhajována s tím, zda a jaký pro představuje pro tento obor poznávací posun.

Záměr charakterizovat penzijní reformy na pozadí různých politických ideologií je zajímavý a inspirativní. Jeho naplnění ovšem považuji za neuspokojivé, jak rozvedu dále.

Za problematické považuji zejména:

- uplatnění pojmů, které autor přebírá bez potřebné kritické reflexe z jiných disciplinárních zdrojů (příklad: tržní demokracie) nebo se ani nesnaží o jejich vymezení (příklad sebe-autor);
- velkou variabilitu uplatnění adjektiva liberální, částečně způsobené pokusem o převzetí severoamerického vymezení tohoto pojmu na samotném začátku diplomové práce, ale někdy snad i neuvědomělým užíváním tohoto pojmu v dalších částech diplomové práce v protikladném úzu evropském;
- nešťastné vymezení pojmu dekomodifikace jeho vazbou na de-politizaci, přičemž základní význam tohoto pojmu je v poskytování sociálních statků mimo trh;
- v návrhu vlastních kritérií hodnocení reforem, kde tři jsou vázána na jejich efekty ve vztahu k dotčeným populacím (tedy k žádoucím sociálním efektům reforem), zatímco čtvrté má indukovat podobu uplatnění jednoho z nástrojů těchto reforem - tržních mechanismů (s. 29);
- neústrojně extenzivní popisy (nikoliv analýzy) dvou penzijních reforem, převzaté (byť s citacemi) nekriticky z omezené palety jiných zdrojů (s. 36-72);
- ignorance základní funkce systémů důchodového pojištění zabezpečit na stáří tam, kde by se lidé kvůli bezprostřednímu prospěchu bez donucení sami zabezpečit nedokázali (s. 36);
- meritorní omyly (např. lotyšský první důchodový pilíř je klasický PAYG systém, nikoliv systém založený na virtuálních účtech – s. 63);
- zásadní problematičnost interpretace rozhovorů s vybranými odborníky, kterým musel autor nejprve vysvětlovat základní rysy penzijních reforem, na které se jich posléze tázal (s. 80).

Zarazí i nedbalá editace textu s prohřešky např. na str. 4, 6, 26, 46, 47, 53, 64, 85 a s opakováním celé pasáže textu ze strany 7 znovu na straně 13.

Závěr: Zatímco záměr posuzované práce byl zajímavý a mohl inspirovat, jeho výsledek skončil daleko za očekáváním. Vyzdvihl bych snad jen studentovu schopnost fabulovat text tak, aby, byť povrchně a často na hranici žánru odborného textu, alespoň nenudil.

Navrhuji hodnocení stupněm E.

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc
16. 9. 2018

